

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statusas – Direktyva 2003/109/EB – 12 straipsnis – Sprendimo išsiųsti iš šalies ilgalaikį gyventoją priėmimas – Aplinkybės, į kurias reikia atsižvelgti – Nacionalinės teisės normos – Neatsižvelgimas į šias aplinkybes – Atitiktis“

Byloje C-636/16

dėl *Juzgado Contencioso-Administrativo de Pamplona n° 1* (Pamplonos administracinis teismas Nr. 1, Ispanija) 2016 m. gruodžio 2 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. gruodžio 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Wilber López Pastuzano

prieš

Delegación del Gobierno en Navarra

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. Malenovský, teisėjai M. Safjan ir M. Vilaras (pranešėjas),

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Wilber López Pastuzano, atstovaujamo advokatų E. Santos Huamán ir J. L. Rodríguez Candela,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. J. García-Valdecasas Dorrego,
- Europos Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga ir S. Pardo Quintillán,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: ispanų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 272) 12 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Wilber López Pastuzano ir *Delegación del Gobierno en Navarra* (Vyriausybės atstovybė Navaroje) ginčą dėl pastarosios 2015 m. birželio 29 d. sprendimo, kuriuo nurodoma W. López Pastuzano išsiųsti iš Ispanijos teritorijos (toliau – 2015 m. birželio 29 d. sprendimas).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2003/109 16 konstatuojamoji dalis išdėstyta taip:

„Ilgalaikiams gyventojams turi būti taikomos sustiprintos apsaugos nuo išsiuntimo priemonės. Tokia apsauga grindžiama Europos [Ž]mogaus [T]eisių [T]eismo sprendimuose nustatytais kriterijais. Norėdamos užtikrinti apsaugą nuo išsiuntimo, valstybės narės turi numatyti veiksmingą teisės gynimą teisine tvarka.“

- 4 Direktyvos 2003/109 12 straipsnio 1–3 dalys suformuluotos taip:

„1. Valstybės narės gali priimti sprendimą išsiųsti ilgalaikį gyventoją tiksliai tuo atveju, jei jis ar ji kelia realią ir pakankamai rimtą grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui.

2. Straipsnio 1 dalyje nurodytas sprendimas negali būti grindžiamas ekonominiais sumetimais.

3. Prieš priimdamos sprendimą išsiųsti ilgametį [ilgalaikį] gyventoją, valstybės narės turi atsižvelgti į šiuos veiksniai:

- a) gyvenimo jų teritorijoje trukmę;
- b) suinteresuoto asmens amžių;
- c) to pasekmes suinteresuotam asmeniui ir jo šeimos nariams;
- d) ryšius su gyvenamąja šalimi arba ryšių su kilmės šalimi nebuvimą.

<...>“

Ispanijos teisė

- 5 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2000 m. sausio 11 d. *Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social* (Pagrindų įstatymas 4/2000 dėl užsieniečių teisių ir laisvių Ispanijoje ir jų socialinės integracijos) (BOE, Nr. 10, 2000 m. sausio 12 d., toliau – Pagrindų įstatymas 4/2000) III antraštinėje dalyje reglamentuoti „su užsieniečių teise susiję pažeidimai ir sankcijų už juos sistema“.

6 Šioje III antraštinėje dalyje esantis 57 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Jei pažeidėjai yra užsieniečiai ir įvykdo veikas, pagal įstatymą kvalifikuojamas kaip „labai sunkus“ pažeidimas ar šio pagrindų įstatymo 53 straipsnio 1 dalies a, b, c, d ir f punktuose numatytas „sunkus“ pažeidimas, vadovaujantis proporcingumo principu vietoj baudos gali būti taikomas išsiuntimas iš Ispanijos teritorijos po to, kai buvo atlikta atitinkama administracinė procedūra ir priimtas motyvuotas sprendimas, kuriuo įvertinamos pažeidimą sudarančios veikos.

2. Be to, pagrindas išsiųsti, prieš tai atlikus atitinkamą bylos tyrimą, yra tai, kad užsienietis Ispanijoje ar už jos ribų buvo nuteistas už tyčinę veiką, kuri Ispanijoje laikoma nusikaltimu, už kurį skiriama didesnė nei vienu metų laisvės atėmimo bausmė, nebent teistumas būtų išnykęs.

3. Išsiuntimas ir bauda negali būti taikomi kartu.

4. Dėl išsiuntimo bet kuriuo atveju panaikinamas bet koks leidimas teisėtai būti Ispanijoje ir užbaigiama bet kokia procedūra dėl leidimo gyventi arba dirbti Ispanijoje suteikimo išsiunčiamam užsieniečiui. Tačiau išsiuntimas gali būti atšaukiamas tam tikrais teisės aktuose numatytais atvejais.

<...>

5. Išskyrus atvejus, kai padarytas 54 straipsnio 1 dalies a punkte numatytas pažeidimas arba kai per vienus metų laikotarpį pakartotinai padaromas toks pat pažeidimas, už kurį taikomas išsiuntimas, užsieniečiai negali būti išsiųsti tokiais atvejais:

<...>

b) ilgalaikiai gyventojai. Prieš priimant sprendimą išsiųsti ilgalaikį gyventoją reikia atsižvelgti į jo gyvenimo Ispanijoje trukmę ir [su Ispanija] susikurtus ryšius, jo amžių, pasekmes jam ir jo šeimos nariams, taip pat ryšius su šalimi, į kurią ketinama jį išsiųsti.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

7 Kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, 2013 m. spalio 13 d. Kolumbijos pilietis W. López Pastuzano gavo ilgalaikį leidimą gyventi Ispanijoje. 2014 m. balandžio 29 d. jam buvo skirtos dvi laisvės atėmimo bausmės – atitinkamai dvylikos ir trijų mėnesių. 2015 m. sausio 27 d. jis buvo įkalintas *Centro Penitenciario Pamplona I* (Pamplonos įkalinimo įstaiga I, Ispanija). Tuomet jo atžvilgiu buvo pradėta administracinė išsiuntimo byla.

8 Išnagrinėjusi šią bylą Vyriausybės atstovybė Navaroje priėmė 2015 m. birželio 29 d. sprendimą. Kartu su šiuo sprendimu buvo nustatytas draudimas penkerius metus atvykti į Ispaniją ir panaikintas ilgalaikis leidimas gyventi šalyje. Sprendimas grindžiamas Pagrindų įstatymo 4/2000 57 straipsnio 2 dalyje nurodyto išsiuntimo pagrindo taikymo sąlygomis.

9 2015 m. rugsėjo 28 d. W. López Pastuzano apskundė tą sprendimą *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo de Pamplona n° 1* (Pamplonos administracinis teismas Nr. 1, Ispanija).

10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad Ispanijos teisės sistemoje yra du atskiri užsienio piliečio administracinio išsiuntimo atvejai: pirma, Pagrindų įstatymo 4/2000 57 straipsnio 1 dalyje nurodytas išsiuntimas kaip sankcija, skirta įvairių administracinių

nusižengimų padariusiam asmeniui, ir, antra, išsiuntimas pagal šio Pagrindų įstatymo 57 straipsnio 2 dalį kaip nuteisimo už tyčinę veiką, taikant didesnę nei vienų metų laisvės atėmimo bausmę, teisinė pasekmė.

- 11 Kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Pagrindų įstatymo 4/2000 57 straipsnio 5 dalimi į Ispanijos teisę perkeltas direktyvos 2003/109 12 straipsnis ir nustatyta pareiga prieš priimant sprendimą išsiųsti ilgalaikį gyventoją atsižvelgti į asmenines jo aplinkybes, t. y. jo gyvenimo Ispanijoje trukmę ir su šia valstybe nare užmegztus ryšius, jo amžių, pasekmes jam ir jo šeimos nariams, taip pat ryšius su šalimi, į kurią ketinama jį išsiųsti.
- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Pagrindų įstatymo 4/2000 57 straipsnio 5 dalyje vartojama „išsiuntimo“ sąvoka *Tribunales Superiores de Justicia* (Aukštesnieji teisingumo teismai, Ispanija) jurisprudencijoje daugiausia buvo aiškinama kaip susijusi tik su sprendimais išsiųsti, priimtais kaip sankcija už tam tikrus administracinius nusižengimus, o ne su sprendimais, priimtais dėl ilgalaikių gyventojų, kuriems skirta didesnė nei vienų metų laisvės atėmimo bausmė.
- 13 Kadangi nagrinėjamu atveju W. López Pastuzano skirta didesnė nei vienų metų laisvės atėmimo bausmė, 2015 m. birželio 29 d. sprendime pažymėta, kad tokiu atveju išsiuntimas nėra sankcija už administracinio nusižengimo padarymą, taigi Pagrindų įstatymo 4/2000 57 straipsnio 5 dalis netaikoma.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, norint išspręsti jam pateiktą bylą, jis turi žinoti Direktyvos 2003/109 12 straipsnyje numatytos apsaugos nuo ilgalaikių gyventojų išsiuntimo apimtį. Konkrečiai kalbant, jis turi žinoti, ar „sprendimo išsiųsti“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal šį straipsnį, turi būti suprantama kaip apimanti bet kurį administracinį sprendimą išsiųsti, neatsižvelgiant į jo pobūdį ir teisinės jo priėmimo sąlygas, ir ar su minėtu straipsniu suderinama tokia nuostata, kokia yra Pagrindų įstatymo 4/2000 57 straipsnio 5 dalis, kuri apsaugą nuo ilgalaikio gyventojų išsiuntimo apriboja taip, kad ši apsauga taikoma tik konkrečiai administracinio sprendimo išsiųsti rūšiai ir netaikoma kitoms rūšims.
- 15 Šiomis aplinkybėmis *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo de Pamplona n° 1* (Pamplonos administracinis teismas Nr. 1) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 2003/109 12 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos tokios nacionalinės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, ir jas aiškinanti jurisprudencija, pagal kurias numatyta, kad apsaugos nuo [trečiosios valstybės] piliečio, kuris yra ilgalaikis gyventojas, išsiuntimo sąlygos taikomos ne visiems administraciniams sprendimams išsiųsti, nesvarbu, koks yra tokios priemonės pobūdis ar teisinės sąlygos, o tik konkrečiai išsiuntimo tvarkai?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl priimtinumų

- 16 Teisingumo Teismui pateiktose savo rašytinėse pastabose Ispanijos vyriausybė tvirtino, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo paminėta nacionalinė jurisprudencija yra mažumos požiūris ir kad didžioji dalis *Tribunales Superiores de Justicia* (Aukštesnieji teisingumo teismai) mano, jog Pagrindų įstatymo 4/2000 57 straipsnio 2 dalyje nurodyta išsiuntimo priemonė užsienio piliečiams, turintiems ilgalaikius leidimus gyventi šalyje, bet kuriuo atveju negali būti taikoma automatiškai, tačiau yra būtina prieš ją priimant įvertinti šio straipsnio 5 dalies b punkte numatytus kriterijus. Ši vyriausybė pridūrė, kad iš dviejų neseniai priimtų *Tribunal Constitucional* (Konstitucinis Teismas, Ispanija)

sprendimų matyti, jog taikant Ispanijos Konstitucijos reikalaujamą suinteresuotojo asmens pagrindinių teisių apsaugą reikia prieš priimant užsienio piliečio, kuris yra ilgalaikis gyventojas, išsiuntimo priemonę atsižvelgti į jo asmeninę ir šeiminę situaciją.

- 17 Šiomis aplinkybėmis Ispanijos vyriausybė mano, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo iškeltas klausimas iš tiesų pateiktas ne dėl Sąjungos, o dėl nacionalinės teisės išaiškinimo.
- 18 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad prejudicinis klausimas, kaip jį suformulavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, susijęs ne su Ispanijos teisės išaiškinimu, dėl kurio Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos, o su Sąjungos teisės išaiškinimu, kuris priklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai.
- 19 Primintina, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ir teisiniai pagrindai, būtini, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (be kita ko, žr. 2008 m. birželio 24 d. Sprendimo *Commune de Mesquer*, C-188/07, EU:C:2008:359, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2015 m. gegužės 21 d. Sprendimo *Verder LabTec*, C-657/13, EU:C:2015:331, 29 punktą).
- 20 Nagrinėjamu atveju iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo paaiškinimų matyti, kad, pirma, priimdama 2015 m. birželio 29 d. sprendimą kompetentinga nacionalinė institucija rėmėsi Pagrindų įstatymo 4/2000 57 straipsnio 5 dalies aiškinimu, jog ši nuostata netaikoma tokiu atveju, kaip W. López Pastuzano, ir, antra, tokiu aiškinimu vadovaujasi bent jau dalis kompetentingų nacionalinių teismų.
- 21 Tokiomis aplinkybėmis nėra akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas neturi ryšio su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku ar kad problema hipotetinė. Todėl prejudicinis klausimas yra priimtinas.

Dėl esmės

- 22 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/109 12 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama kaip draudžianti tokias valstybės narės teisės normas, pagal kurias, kaip jas aiškina dalis tos valstybės teismų, nenumatyta, kad apsaugos nuo trečiosios valstybės piliečio, kuris yra ilgalaikis gyventojas, išsiuntimo sąlygos taikomos visiems administraciniais sprendimams išsiųsti, nesvarbu, koks yra tokios priemonės pobūdis ar teisinės sąlygos.
- 23 Pažymėtina, kad, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, pagrindinis Direktyvos 2003/109 tikslas – trečiųjų valstybių piliečių, kurie ilgam apsigyveno valstybėse narėse, integracija (2012 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-508/10, EU:C:2012:243, 66 punktas ir 2015 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *CGIL ir INCA*, C-309/14, EU:C:2015:523, 21 punktas).
- 24 Tuo tikslu, kaip nurodyta minėtos direktyvos 16 konstatuojamojoje dalyje, Sąjungos teisės aktų leidėjas manė, kad ilgalaikiams gyventojams turi būti taikoma sustiprinta apsauga nuo išsiuntimo.
- 25 Pagal Direktyvos 2003/109 12 straipsnio 1 dalį valstybės narės gali priimti sprendimą išsiųsti ilgalaikį gyventoją tik tuo atveju, jeigu jis kelia realią ir pakankamai rimtą grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui.

- 26 Be to, šios direktyvos 12 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad prieš priimdamos sprendimą išsiųsti trečiosios valstybės pilietį, kuris yra ilgametis gyventojas, valstybės narės turi atsižvelgti į gyvenimo jų teritorijoje trukmę, suinteresuotojo asmens amžių, pasekmes jam ir jo šeimos nariams, taip pat ryšius su gyvenamąja šalimi arba ryšių su kilmės šalimi nebuvimą. Todėl nėra jokio skirtumo, ar tokia priemonė priimta kaip administracinė sankcija, ar ji yra baudžiamosios sankcijos pasekmė.
- 27 Be to, Teisingumo Teismas savo 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendime *Ziebell* (C-371/08, EU:C:2011:809, 82 ir 83 punktai) jau yra pažymėjęs, kad negalima tokios priemonės priimti automatiškai po baudžiamosios sankcijos skyrimo, o reikia atlikti konkretaus atvejo vertinimą, per kurį turi būti įvertintos, be kita ko, minėto straipsnio 3 dalyje nurodytos aplinkybės.
- 28 Taigi sprendimas išsiųsti trečiosios valstybės pilietį, kuris yra ilgametis gyventojas, negali būti priimtas vien dėl to, kad jam buvo skirta didesnė nei vienų metų laisvės atėmimo bausmė.
- 29 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2003/109 12 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis tokias valstybės narės teisės normas, pagal kurias, kaip jas aiškina dalis tos valstybės teismų, nenumatyta, kad apsaugos nuo trečiosios valstybės piliečio, kuris yra ilgalaikis gyventojas, išsiuntimo sąlygos taikomos visiems administraciniais sprendimams išsiųsti, nesvarbu, koks yra tokios priemonės pobūdis ar teisinės sąlygos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso 12 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis tokias valstybės narės teisės normas, pagal kurias, kaip jas aiškina dalis tos valstybės teismų, nenumatyta, kad apsaugos nuo trečiosios valstybės piliečio, kuris yra ilgalaikis gyventojas, išsiuntimo sąlygos taikomos visiems administraciniais sprendimams išsiųsti, nesvarbu, koks yra tokios priemonės pobūdis ar teisinės sąlygos.

Parašai.